

Katowice, dnia 27.07.2004 r.

Znak: WK-0901/18/2004

Pan
Burmistrz Miasta
Tarnowskie Góry

Wystąpienie pokontrolne

Inspektorzy Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach przeprowadzili w dniach od 18 marca do 14 maja 2004 r. kontrolę kompleksową Miasta Tarnowskie Góry za okres od 1.01.2002 r. do 31.12.2003 r.

Ustalenia kontroli zawarte zostały w protokole kontroli z dnia 28 maja 2004 r., którego jeden egzemplarz pozostawiono w kontrolowanej jednostce.

Do ustaleń kontroli zawartych w podpisanym protokole nie wniesiono zastrzeżeń.

W wyniku bieżącej kontroli stwierdzono, że Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry pismem z dnia 10 września 2002 r. poinformował Regionalną Izbę Obrachunkową w Katowicach, niezgodnie z prawdą o wykonaniu wniosku pokontrolnego Nr 3 ujętego w wystąpieniu Prezesa RIO Nr WK-0901/26/2002 z dnia 8 sierpnia 2002 r. dotyczącego podjęcia działań mających na celu wyegzekwowanie od członków Konsorcjum SHW Holter Wassertechnik GmbH (Polska) Spółka z o.o. z Warszawy, Gazoplast spółka z o.o. Tarnowskie Góry, SHW Holter Wassertechnik GmbH Essen (Niemcy) kwoty 100.656 zł z tytułu kary umownej za zwłokę w przekazaniu dokumentacji obejmującej całość zadania pn. „dokończenie budowy Centralnej Oczyszczalni Ścieków wraz z obiektami towarzyszącymi”, zgodnie z treścią § 36 pkt 2 lit. a. Kontraktu z dnia 4 sierpnia 1999 r.

W piśmie z dnia 10.09.2002 r. Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry udzielił następującej odpowiedzi, „Gmina Tarnowskie Góry uzyskała od członków konsorcjum Gazoplast Spółka z o.o. w Tarnowskich Górach, SHW Hälter Wassertechnik GmbH w Essen (Niemcy) kwotę 100.656 zł z tytułu kary umownej za zwłokę”.

Kontrolujący stwierdzili, że kwota ta nie została wyegzekwowana.

Ponadto w trakcie bieżącej kontroli stwierdzono uchybienia i nieprawidłowości, które były wynikiem niedostatecznej znajomości przepisów prawa oraz braku prawidłowo zorganizowanego systemu kontroli wewnętrznej.

Poniżej przedstawiam poszczególne uchybienia i nieprawidłowości wskazując zarazem wnioski zmierzające do ich usunięcia, stosownie do treści art. 9 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (t.j. w Dz.U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.).

W zakresie długu publicznego

- W latach 2000-2002 dokonano bezpodstawnego obciążenia majątku Gminy w celu zabezpieczenia kredytu osoby trzeciej tj. Agencji Inicjatyw Gospodarczych S.A. w Tarnowskich Górach poprzez obciążenie majątku Gminy hipoteką oraz zastawem skarbowym co dotyczyło:

- hipotek na łączną kwotę 28.700.000 zł, w tym:
- zastawu na udziałach w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. według stanu na 31.12.2001 r. – 11.121.000 zł; według stanu na 31.12.2002 r. – 5.004.500 zł, na rzecz LG Petro Bank S.A. w Łodzi

Postępowanie takie naruszyło przepisy art. 48 – 52 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 155, poz.1014 z późn. zm.) określających zasady zaciągania zobowiązań przez jednostki samorządu terytorialnego.

Ustalono, że Zarząd Miasta w dniu 2 maja 2001 r. podjął Uchwałę Nr 120/2001, w której zdecydował o udzieleniu poręczenia dla AIG S.A. w Tarnowskich Górach na kwotę 201.400 zł. Do zawarcia umowy Zarząd Miasta upoważnił p. Piotra Hanyska - b. Burmistrz Miasta oraz p. Ryszarda Kuliberdę – b. Zastępcę Burmistrza. Stwierdzono, że w zawartej umowie nie określono wysokości poręczenia oraz terminu na jaki je udzielono, co było niezgodne z art. 52 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014 z późn. zm.).

Przyczyną powyższej nieprawidłowości było zaangażowanie finansowe Gminy w przedsięwzięcie - budowa Kompleksu Rekreacyjno-Kąpieliskowego w Tarnowskich Górach realizowane przez spółkę AIG S.A.. Spółka ta została utworzona na mocy uchwały Rady Miejskiej w dniu 6 sierpnia 1990 r. w celu uaktywnienia przedsiębiorczości mieszkańców miasta, wzrostu wpływów podatkowych do budżetu. Gmina Tarnowskie Góry posiada 97 % akcji Spółki AIG S.A.

Powyższe może doprowadzić do utraty płynności finansowej Miasta z uwagi na fakt, że:

- Zarząd Miasta w latach 2000 – 2003 udzielił Agencji Inicjatyw Gospodarczych S.A. poręczeń na łączną kwotę 22.901.400 zł,
- Miasto Tarnowskie Góry w latach 1999-2002 zaciągnęło kredyty w wysokości 16.517.600 zł na objęcie akcji spółki AIG S.A. w Tarnowskich Górach.

Na dzień 14 maja 2004 roku do spłaty z tytułu zaciągnięcia kredytów na objęcie akcji spółki pozostało 10.655.336,94 zł.

Stan zadłużenia Gminy z tytułu zaciągniętych kredytów, pożyczek oraz udzielonych poręczeń na dzień 31.12.2003 r. wyniósł łącznie 43.325.707 zł w tym:

poręczenia dla AIG S.A. - 19.261.743 zł,
kredyty-15.751.143 zł,
pożyczki- 4.812.821 zł,
odsetek od kredytów i pożyczek-3.500.000 zł.

Łączna kwota długu jednostki na dzień 31.12.2003 r. wyniosła 53,5 % dochodów Gminy.

Wniosek nr 1

Zaprzestać obciążania majątku Gminy hipoteką oraz zastawem celem zabezpieczenia spłaty kredytu zaciągniętego przez osoby trzecie mając na

uwadze przepisy art. 52 ust.1 i ust. 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. w Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz.148 z późn. zm.) oraz przepisy art.18 ust.2 pkt 9 lit. a, i, pkt 10 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.).

- *Brak kontrasygnaty Skarbnika Miasta na aneksie Nr 5 do umowy Kredytu pomostowego z dnia 26.02.2003 r. zawartego pomiędzy LG Petro Bank S.A. Oddział Operacyjny w Katowicach a A.I.G. S.A. Tarnowskie Góry, w którym Burmistrz Miasta udzielił Spółce A.I.G. poręczenia kredytu pomostowego w wysokości 1.000.000 zł w 2009 r. i 1.000.000 zł w 2010 r., czym naruszono art. 46 ust. 3 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) oraz nie złożenie przez Skarbnika pisemnej odmowy podpisania wyżej wymienionego dokumentu mając na uwadze art. 35 ust. 5 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).*

Brak kontrasygnaty Skarbnika może skutkować unieważnieniem przedmiotowej umowy, ponieważ zgodnie z przepisem art. 133 ustawy o finansach publicznych, dla ważności czynności prawnych polegających na udzielaniu poręczeń konieczna jest kontrasygnata.

W zakresie wewnętrznej kontroli finansowej

- *Nieobjęcie kontrolą finansową w latach 2002 i 2003 wszystkich podległych i nadzorowanych jednostek organizacyjnych w zakresie przestrzegania przez kierowników tych jednostek wprowadzanych procedur, na podstawie kontroli co najmniej 5% wydatków tych jednostek, co wymagane jest przepisami art. 127 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. w Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.). Na 41 jednostek organizacyjnych działających na terenie Miasta Tarnowskie Góry w 2002 r. przeprowadzono 17 kontroli finansowych, natomiast w roku 2003 przeprowadzono 18 kontroli finansowych.*

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisu art. 127 ustawy o finansach publicznych w zakresie obowiązku spoczywającego na Zarządzie Miasta i Prezydencie Miasta.

Wniosek nr 2

Przeprowadzić kontrole wydatków we wszystkich podległych jednostkach organizacyjnych Miasta w zakresie realizacji procedur wewnętrznej kontroli finansowej ustalonych przez kierowników tych jednostek, mając na uwadze przepisy art. 127 ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 roku o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

W zakresie sprawozdawczości

- *Niewykazanie w sprawozdaniu jednostkowym i zbiorczym Rb-27 S z wykonania planu dochodów budżetowych za 2002 i 2003 r. zaległości we wpłatach czynszów za lokale mieszkalne i użytkowe, przekazywanych przez zarządców budynków komunalnych, tj. Zarząd Budynków Komunalnych. S.A. oraz Międzygminne Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. w Tarnowskich Górach w następujących kwotach:*
 - wg stanu na 31.XII.2002 r. - 129.068,21 zł,
 - wg stanu na 31.XII.2003 r. - 405.728,21 zł,

czym naruszono przepisy § 3, ust. 1 i 2 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.).

Przyczyną tej nieprawidłowości było nierzetelne wypełnienie obowiązków służbowych przez p. p. Kierownika Referatu ds. Planowania, Analiz i Sprawozdawczości Budżetowej, Kierownika Referatu Księgowości Budżetowej w Wydziale Finansowym Urzędu oraz brak należytego nadzoru ze strony Skarbnika Gminy.

Przyczyną stwierdzonych nieprawidłowości był również brak opracowanych procedur w zakresie terminowego przekazywania przez zarządców budynków komunalnych informacji o stanie zaległości z tytułu czynszów, a w szczególności czynszów które mogą ulec przedawnieniu oraz nieuregulowanie w procedurach wewnętrznych trybu i terminów przekazywania informacji między poszczególnymi Wydziałami Urzędu.

Wniosek nr 3

Opracować procedury kontroli umożliwiające terminowe przekazywanie informacji od zarządców budynków komunalnych oraz przepływu informacji między Wydziałami w zakresie uzyskiwanych dochodów, stanu zaległości – nieściągalnych czynszów, celem prawidłowego i terminowego sporządzania sprawozdań budżetowych za poszczególne okresy sprawozdawcze stosownie do przepisów § 3, ust. 1 i 2 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów j.s.t. stanowiącej Załącznik Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz.279 z późn. zm.), mając na uwadze art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz.148 z późn. zm.).

- *Nieprawidłowe sporządzenie sprawozdania Rb-27s z wykonania planu dochodów budżetowych za 2003 rok. W sprawozdaniu tym nie wykazano kwoty 2.550 zł stanowiącej należność z tytułu opłat za trwałą zarząd nieruchomości od Tarnogórskiego Ośrodka Terapii Uzależnień.*

Przyczyną było zaniedbanie obowiązku przez inspektora Referatu Księgowości Podatkowej w Wydziale Finansowym Urzędu, który nie ujął w ewidencji księgowej przypisu ww. należności.

Wniosek nr 4

Zwiększyć nadzór nad pracownikiem odpowiedzialnym za prawidłowe prowadzenie ewidencji należności budżetowych w zakresie trwałego zarządu, celem bieżącej kontroli stanu zaległości oraz prawidłowego sporządzania sprawozdań budżetowych mając na uwadze przepisy art. 476 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. z 1964 r. Nr 16, poz.93 z późn. zm.), przepisy art. 82, ust. 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz.U. z 2000 r. Nr 46, poz. 543 z późn. zm.) oraz przepisy § 3 ust. 1 i 2 instrukcji w sprawie sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów j.s.t. stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.).

- *Prowadzenie w latach 2002-2003 ewidencji księgowej do konta 250 „należności finansowe” w zakresie należności z tytułu udzielonych pożyczek, oraz do konta 201 „rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” w zakresie należności jednostki z tytułu dostaw, robót, usług w sposób uniemożliwiający ustalenie stanu należności wymagalnych i niewymagalnych z naruszeniem zasad funkcjonowania kont określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. z 2001 r. Nr153, poz.1752).*

Przyczyną powyższej nieprawidłowości był brak opracowania przez Skarbnika Miasta w polityce rachunkowości procedur dotyczących ewidencjonowania należności na powyższych kontach.

Powyższe spowodowało brak ujęcia w sprawozdaniu Rb - N o stanie należności jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2002 r., należności wymagalnej z tytułu udzielonej w dniu 16.04.2002 r. pożyczki spółce – Agencji Inicjatyw Gospodarczych S.A. w Tarnowskich Górach w kwocie 2.198.127,51 zł, co było niezgodne z wymogami § 18 oraz § 10 ust. 2 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego, stanowiącej załącznik Nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.).

Wniosek nr 5

Zaprowadzić ewidencję księgową do konta 250 - należności finansowe i do konta 201- rozrachunki z odbiorcami i dostawcami w sposób pozwalający na ustalenie stanu należności wymagalnych i niewymagalnych stosując zasady określone w Zakładowym Planie Kont dla budżetu Miasta oraz jednostki Urzędu - wprowadzone Postanowieniem Burmistrza Miasta Nr 206/2004 z dnia 27.05.2004 r., przepisach rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 153, poz. 1752) oraz § 18, § 10 ust. 2 instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych w zakresie budżetów jednostek samorządu terytorialnego stanowiącej załącznik nr 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.) w celu prawidłowego sporządzenia sprawozdań budżetowych.

- *W latach 2002-2003 nie żądano od kierowników jednostek budżetowych Miasta Tarnowskie Góry obowiązku sporządzania sprawozdań kwartalnych Rb-N o stanie należności oraz Rb-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń, celem prawidłowego sporządzania sprawozdań zbiorczych Rb-N i Rb-Z, stosownie do przepisów §4 ust.1 pkt 2 lit. b w związku z § 8 ust.1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.).*

Na 41 jednostek organizacyjnych w/w sprawozdania sporządziła tylko jedna jednostka organizacyjna Miasta – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach.

Przyczyną stwierdzonej nieprawidłowości było brak należytej staranności Kierownika Referatu ds. Planowania, Analiz i Sprawozdawczości Budżetowej w Wydziale Finansowym Urzędu przy sporządzaniu zbiorczych sprawozdań budżetowych oraz brak nadzoru ze strony Skarbnika Gminy.

Wniosek nr 6

Wzmocnić nadzór nad pracownikiem odpowiedzialnym za egzekwowanie od kierowników jednostek organizacyjnych sprawozdań jednostkowych Rb-N i Rb-Z w celu prawidłowego sporządzania sprawozdań zbiorczych Rb-N i Rb-Z, stosownie do przepisów § 4 ust. 1 pkt 2 lit. b w związku z § 8 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.).

- *Brak prowadzenia w latach 2002-2003 pozabilansowej ewidencji księgowej w zakresie udzielonych przez Miasto poręczeń wymaganej art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. w Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) w związku § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.) .Ewidencja ta powinna stanowić podstawę sporządzenia sprawozdań RB-Z o stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń i umożliwia nadzór nad prawidłowością sporządzanych sprawozdań w zakresie długu publicznego. Przyczyną tej nieprawidłowości było błędne uznanie przez Skarbnika Gminy, że wystarczające jest monitorowanie potencjalnych splat poręczeń na podstawie uchwał Rady Miejskiej.*

Wniosek nr 7

Zaprowadzić pozabilansową ewidencję księgową w zakresie udzielonych przez Miasto poręczeń zgodnie z wymogami art. 4 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. w Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) w związku z § 10 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.) na zasadach Zakładowego Planu Kont dla budżetu Miasta ustalonych Postanowieniem Burmistrza Miasta z dnia 27.05.2004 r.

- *Ujęcie wg stanu na dzień 31.12.2003 r. środków pieniężnych w wysokości 7.286.224,89 zł jednocześnie w ewidencji księgowej „organu” na kontach Wn 133-10 / 133 Ma oraz w ewidencji jednostki Urzędu Miejskiego na kontach Wn 139/240 Ma. Ten sposób ewidencjonowania spowodował błędne wykazanie środków pieniężnych zarówno w bilansie z wykonania budżetu Gminy sporządzonym na dzień 31.12.2003 r. oraz w bilansie jednostki Urzędu Miejskiego sporządzonym na dzień 31.12.2003 r. co jest niezgodne z zasadami Zakładowego Planu Kont określonymi Postanowieniem Nr 185 Burmistrza Miasta z dnia 05.06.2003 r. Przyczyną powstałej nieprawidłowości była nieprawidłowa interpretacja przepisów w zakresie sporządzania bilansu jednostki i organu.*

Wniosek nr 8

Dokonać korekty bilansu jednostki wg stanu na dzień 31.12.2003 r. mając na uwadze zasady określone w Zakładowym Planie Kont dla Urzędu i budżetu Miasta stanowiącym załącznik nr 2 i nr 3 do Postanowienia Burmistrza Miasta

z dnia 05 czerwca 2003 r., wymogami art. 24 ust.2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t. j. w Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz.694 z późn. zm.).

- *Ujęcie w dniu 31.10.2003 r. w księgach rachunkowych budżetu i jednostki operacji gospodarczych dotyczących spłaty udzielonej pożyczki dla spółki A.I.G. S.A. na kwotę 1.499.992 zł oraz wykupu 57.692 akcji od Spółki A.I.G. S.A. na kwotę 1.499.992 zł na kontach: 133 "rachunek budżetu" w organie, 130 „rachunek bieżący jednostki budżetowej” w jednostce pomimo, iż operacje dotyczące spłaty pożyczki przez spółkę oraz wykupu akcji przez Gminę od Spółki A.I.G. S.A. były wyłącznie operacjami niekasowymi na podstawie konwersji zadłużenia Spółki A.I.G. S.A. względem Gminy wg umów zawartych pomiędzy Spółką a Gminą w ach 27.06.2003 r., 18.08.2003 r. na łączną kwotę 1.499.992 zł i nie były objęte wyciągami bankowymi w 2003 r.*

Odpowiedzialność za powyższe ponosi p. Kierownik Referatu Księgowości Budżetowej stosownie do zakresu czynności służbowych, który dokonał powyższych księgowania. Nieprawidłowość ta została spowodowana błędną interpretacją zasad ewidencjonowania środków pieniężnych na kontach budżetu i jednostki.

Wniosek nr 9

Opracować procedury w zakresie zasad ewidencjonowania operacji pieniężnych budżetu i jednostki, mając na uwadze zasady określone w przepisach rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 153, poz.1752).

W zakresie wykonania dochodów

- *Naliczanie w 2003 r. opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w wysokości nieproporcjonalnej do okresu ważności zezwolenia, co skutkowało zawyżeniem opłat na kontrolowanej próbie 17 wydanych zezwoleń w kwocie 583,29 zł i niezgodne było z przepisami art. 11, ust. 8 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz.1231 z późn. zm.).*

Przyczyną wystąpienia nieprawidłowości było błędne interpretowanie przez inspektora Referatu Gospodarki Rynkowej przepisu art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w zakresie naliczania opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wniosek nr 10

Ustalić procedury kontroli wewnętrznej w zakresie nadzorowania prawidłowości naliczania wysokości opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych dla przedsiębiorców rozpoczynających i kontynuujących działalność w zakresie sprzedaży tych napojów mając na uwadze przepisy art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych (Dz.U z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.) oraz art. 11, ust. 8 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2002 r. Nr 147, poz. 1231 z późn. zm.).

- *Nieterminowe prowadzenie w 2002 r. i 2003 roku windykacji należności z tytułu podatku od nieruchomości od osób fizycznych i prawnych, w stosunku do podatników o numerach kont 16618, 17764, 8461, 18336(13903),22. Tytuły wykonawcze wystawiano z opóźnieniem od 3 do 5 miesięcy, co było niezgodne z przepisami § 2, § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1541 z późn. zm.) w myśl których organ podatkowy winien bez zbędnej zwłoki wystawiać tytuły wykonawcze.*

Przyczyną powyższej nieprawidłowości był: brak udokumentowania prowadzonego postępowania wyjaśniającego przez pracowników Referatu Księgowości Podatkowej, niewłaściwa interpretacja przepisów prawa podatkowego przez osoby odpowiedzialne za prowadzenie spraw związanych z egzekucją zaległości podatkowych oraz brak nadzoru Kierownika Referatu Księgowości Podatkowej.

Wniosek 11

Wzmocnić nadzór nad pracownikami odpowiedzialnymi za prowadzenie księgowości podatkowej a w tym prowadzenie egzekucji zaległości podatkowych oraz ustalić jednoznaczne i jednolite procedury wszczęcia postępowania wyjaśniającego w każdym przypadku stwierdzenia zaległości podatkowych na koncie podatnika zgodnie z przepisami § 2, § 3 ust. 1, § 5 ust. 1, § 7 ust. 4 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 listopada 2001 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz.U. z 2001 r. Nr 137, poz. 1541 z późn. zm.).

- *Zawyżenie podatnikowi o nr konta 17764 wymiaru podatku od nieruchomości na rok 2002 o kwotę 240,30 zł. Podatnik nabył nieruchomość w dniu 22 stycznia 2002 r. podpisując umowę kupna – akt notarialny Rep. A Nr 447/2002 oraz wykazał powyższe w złożonym wykazie nieruchomości. W związku z powyższym, zgodnie z przepisem art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t. j. w Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz.84 z późn. zm.), obowiązek podatkowy powstał z dniem 01.02.2002 r. natomiast wymiaru dokonano od dnia 1.01.2004 r.*

Bezpośrednią przyczyną było niesumienne wykonywanie obowiązków przez odpowiedzialnego inspektora Referatu Księgowości Podatkowej i Opłat Lokalnych, który nie dokonał sprawdzenia prawidłowości dokonywanych zapisów wymiaru podatku.

Wniosek 12

Dokonać korekty wymiaru podatku od nieruchomości dla podatnika o numerze karty kontowej 17764, mając na uwadze przepisy art.6 ust.1 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (t.j. w Dz.U. z 2002 r. Nr 9, poz.84 z późn. zm.).

- *Ustalenie na koniec okresów sprawozdawczych tj. na 31.12.2002 r. i 31.12.2003 r. salda konta „221 – należności z tytułu dochodów budżetowych” po uprzednim dokonaniu wzajemnych kompensat należności i zobowiązań tzw. per saldum co powodowało niewykazanie faktycznych zaległości i nadpłat z tytułu podatków i opłat lokalnych w ewidencji księgowej jednostki, z naruszeniem przepisu art.7 ust.3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. w Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.),*

zgodnie z którym wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów ustala się oddzielnie.

Przyczyną powstania nieprawidłowości było błędne opracowanie procedur komputerowej ewidencji rozrachunków z tytułu podatków i opłat oraz nieprzystosowanie ich do warunków prowadzonej księgowości w jednostce.

Wniosek 13

Ustalić procedury w zakresie komputerowej ewidencji rozrachunków pozwalające na wykazywanie faktycznych stanów należności i zobowiązań z tytułu podatków i opłat lokalnych stosownie do przepisów art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. w Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) i przepisów rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 153, poz. 1752).

W zakresie wykonania wydatków

– *Nieterminowo regulowano w 2002 r. i 2003 r. zobowiązania finansowe, co dotyczyło:*

- *4 faktur za świadczenie usług wyceny nieruchomości zabudowanych,*
- *4 faktur za wykonanie kanalizacji sanitarnej w rejonie kanału Ulgi rzeki Stoły,*
- *faktury za wykonanie oświetlenia drogowego na Osiedlu mieszkaniowym przy ulicy Rozpłochowskiej w Tarnowskich Górach,*
- *faktury za dostawę sprzętu komputerowego na wyposażenie Urzędu,*
- *2 faktur za roboty remontowo-budowlane budynku Ratusza Miejskiego,*
- *faktury za serwis gwarancyjny oraz wymianę programu,*
- *faktury za budowę kanalizacji ogólnospławnej w rejonie ul. Puszkina - Spacerowej-Karola- Główniej,*
- *faktury za inwentaryzację budowlano-instalacyjną budynków mieszkalnych w Tarnowskich Górach.*

Skutkiem takiej gospodarki finansowej może być narażenie Gminy na konieczność zapłaty odsetek za zwłokę.

Przyczyną takiego postępowania był brak środków finansowych na koncie jednostki.

Wniosek nr 14

Opracować procedury kontroli w zakresie wstępnej oceny celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków zapewniające terminowe regulowanie zaciągniętych zobowiązań w celu nieponoszenia dodatkowych kosztów mając na uwadze przepisy art. 28 ust. 1 i art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (t.j. w Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz.148 z późn. zm.) oraz przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz.U z 2003r. Nr 139, poz. 1323).

- *Nieterminowe przekazanie w 2002 r. środków na rachunek Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. Do dnia 31 maja 2002 r. przekazano kwotę 26.000 zł stanowiącą 16,5 % naliczonych odpisów, natomiast zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335 z późn. zm.) – pracodawca obowiązany jest przekazać na rachunek bankowy Funduszu w terminie do 31 maja danego roku kwotę stanowiącą co najmniej 75 % równowartości odpisów. Do dnia 30 września 2002 r. przekazano ogółem kwotę 135.470 zł tj. 85,7 % równowartości odpisu rocznego natomiast zgodnie z przepisem art. 6 ust. 2 cytowanej ustawy - pracodawca obowiązany jest przekazać na rachunek bankowy Funduszu do dnia 30 września danego roku równowartość naliczonych i dokonanych odpisów.*
Bezpośrednią przyczyną niewywiązania się pracodawcy z obowiązku przekazania środków na rachunek ZFŚS w wymaganych przepisami wysokościach był brak środków finansowych na rachunku bankowym gminy.

W zakresie wydatków majątkowych

- *Wartość szacunkową robót budowlanych dotyczących rozbudowy sieci kanalizacji sanitarnej w rejonie ulicy Grzybowej z wykonaniem przyłączy budynków Gminy i Zakładów Chemicznych w likwidacji – I etap, określono na podstawie kosztorysu inwestorskiego nie spełniającego wymogów określonych w § 2 ust. 8 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 1999 r. w sprawie metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego (Dz.U. z 1999 r. Nr 26, poz.239).*
Ustalono, iż strona tytułowa nie zawierała:
 - *nazwy i adresu jednostki, oraz imion i nazwisk z określeniem funkcji osób opracowujących kosztorys a także ich podpisów,*
 - *daty opracowania kosztorysu inwestorskiego.*

Nienależyte sporządzenie kosztorysu inwestorskiego skutkować może błędną oceną dokumentacji a w konsekwencji nieprawidłowe przeprowadzenie postępowania o udzielenie zamówienia.

Przyczyną nieprawidłowości było zaniedbanie Naczelnika Wydziału Inwestycji i Remontów odpowiedzialnego za sprawdzanie prawidłowości dokumentów do przeprowadzenia postępowania przetargowego.

Wniosek nr 15

Uszczegółwić procedury w zakresie wszczynania procesów związanych z udzielaniem zamówień publicznych, co w szczególności dotyczy prawidłowego dokumentowania przedmiotu zamówienia, zgodnie z przepisami art. 33 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2004 r. Nr 19, poz.177) mając na uwadze art. 35a,ust.3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

- *Nieterminowo dokonywano zapisów w księgach rachunkowych na koncie 011 – „środki trwałe”, dotyczących przychodów środków trwałych pochodzących z inwestycji, co dotyczyło:*
 - *„gazociągu wysokoprężnego” o wartości 626.997,15 zł, który ujęto w księgach rachunkowych po upływie 8 miesięcy od daty odbioru, tj. w dniu 30.06.2003 r., mimo że odbioru dokonano w dniu 23.09.2002 r.*

- „modernizacji ulicy Oświęcimskiej w Tarnowskich Górach” o wartości 220.000 zł, odebranej w grudniu 2001 r. i ujętej w księgach rachunkowych w maju 2003 r.,

czym naruszono przepisy art. 20 ust. 1, art. 24 ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 1994 r. Nr 121, poz.591 z późn. zm.), wskutek czego nieprawidłowo sporządzono bilanse za 2002 i 2003 r. a także niewystarczające procedury w zakresie obiegu dokumentów w jednostce.

Przyczyną nieprawidłowości był brak współpracy między Wydziałem Finansowym a Wydziałem Inwestycji i Remontów w zakresie wymiany informacji służącej bieżącemu księgowaniu operacji gospodarczych.

Wniosek nr 16

Opracować procedury dotyczące obiegu dokumentów finansowo-księgowych w zakresie bieżącego prowadzenia ewidencji księgowej środków trwałych i rzetelnego wykazywania sytuacji finansowej jednostki oraz prawidłowego sporządzania sprawozdań budżetowych, stosownie do przepisów art. 4 i art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 z późn. zm.) mając na uwadze art. 35a ust. 3 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.).

- *Prowadzenie w objętych kontrolą latami 2002 i 2003 obsługi finansowo-księgowej - przedszkoli i żłobków przez Urząd Miejski – Referat Księgowości Przedszkoli i Żłobków w Wydziale Finansowym w zakresie:*
 1. *prowadzenia ksiąg rachunkowych,*
 2. *przygotowania dokumentów finansowych do wypłaty,*
 3. *sporządzania sprawozdań finansowych jednostek,*
 4. *przygotowywania i zatwierdzania do wypłaty dokumentów placowych placówek.*

Wskutek takich uregulowań dopuszczono do braku sporządzania odrębnych sprawozdań jednostkowych dla każdego przedszkola i żłobka wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279 z późn. zm.), nie sporządzania na dzień 31 grudnia 2002 i 2003 roku - "bilansu jednostki" dla wszystkich przedszkoli i żłobków odrębnie w myśl postanowień §14 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 grudnia 2001 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych jednostek sektora finansów publicznych (Dz.U. z 2001 r. Nr 153, poz. 1752 z późn. zm.). Podkreślić należy, że art. 34 a ust. 1 ustawy o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67 poz. 329 z późn. zm.) postanawia, że organ prowadzący szkołę lub placówkę sprawuje także nadzór nad jej działalnością, dlatego też jego odpowiedzialność może wynikać tylko z nadzoru. Niemożliwa jest sytuacja, w której organ nadzoru odpowiadałby jednocześnie za kierowanie działalnością jednostki nadzorowanej (co wystąpiło w opisanym przypadku), tym bardziej że art. 39 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o systemie oświaty określa, że to dyrektor szkoły lub placówki kieruje jej działalnością i dysponuje środkami określonymi w planie finansowym i ponosi odpowiedzialność za ich prawidłowe wykorzystanie. Wynika z tego, że dyrektor szkoły lub placówki jako kierownik jednostki sektora finansów publicznych wykonuje i odpowiada za jej gospodarkę finansową w takim zakresie jak wynika z ustaw.

Odpowiedzialni: p. Piotr Hanysek – b. Burmistrz Miasta oraz p. Kazimierz Szczerba - Burmistrz Miasta.

Wniosek nr 17

Opracować rozwiązania zapewniające kierownikom jednostek budżetowych – przedszkoli i żłobków - możliwość wykonywania obowiązków wynikających z art. 28a ustawy z dnia 26.11.1998 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 z późn. zm.), zgodnie z którym kierownik jest odpowiedzialny za całość gospodarki finansowej jednostki, a w przypadku przedszkoli również art. 39 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie oświaty (Dz.U. z 1996 r. Nr 67, poz. 329 z późn. zm.).

- *Na ofertach składanych do postępowań o zamówienie publiczne nie umieszczono daty ich wpływu do Urzędu Miejskiego. Obowiązek taki wynikał z treści specyfikacji istotnych warunków zamówienia (rozdz. II pkt 12 SIWZ). Dotyczyło to przetargu na budowę ul. Reja i Mazowieckiej III Etap, w tym budowa kanalizacji deszczowej w ul. Reja w Tarnowskich Górach.*

Ponadto wszelka dokumentacja wpływająca do Urzędu zgodnie z przepisem § 6 ust. 11 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22.12.1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz.U. z 1999 r. Nr 112, poz. 1319 z późn. zm.) powinna zostać zarejestrowana w dzienniku podawczym.

Skutkiem tej nieprawidłowości jest brak możliwości ustalenia w sposób jednoznaczny terminu, w którym oferta została złożona do Urzędu.

Odpowiedzialni w tym przypadku są przewodniczący komisji przetargowej, b. Naczelnik Wydziału Inwestycji i Remontów - zgodnie z § 9 pkt 3 lit. d Uchwały Nr 168/2002 Zarządu Miasta z dnia 20 maja 2002 roku w sprawie zasad udzielania zamówień publicznych w Urzędzie Miasta oraz działania Komisji Przetargowych mający obowiązek nadzorowania prawidłowego prowadzenia dokumentacji przetargowej oraz Naczelnik Biura Zamówień Publicznych - § 3 pkt 9 ww. Uchwały.

Wniosek nr 18

Opracować procedury, które w sposób jednoznaczny określą tryb postępowania z wpływającą do Urzędu korespondencją, mając na uwadze przepisy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 22.12.1999 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej dla organów gmin i związków międzygminnych (Dz. U. z 1999 r. Nr 112, poz. 1319 z późn. zm.) oraz wzmocnić nadzór nad pracownikami zobowiązanymi do umieszczania na kopertach daty i godziny oraz numeru kolejnego oferty.

Reasumując należy stwierdzić, że przyczyną występujących w gminie nieprawidłowości było niewłaściwe wykonywanie obowiązków przez pracowników merytorycznie odpowiedzialnych oraz brak właściwego nadzoru ze strony kierownictwa nad pracownikami. W związku z tym należy wzmocnić nadzór poprzez opracowanie szczegółowych procedur kontroli wewnętrznej oraz wyciągnąć konsekwencje służbowe w stosunku do osób odpowiedzialnych za niewłaściwe wykonywanie obowiązków służbowych.

Stosownie do treści art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jednolity w Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577 z późn. zm.), sprawozdanie o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych należy przedłożyć Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach, **w terminie 30 dni** od daty otrzymania niniejszego wystąpienia.

Do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń **w zakresie wymienionym w art. 9 ust. 4** ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych. Zastrzeżenia można wnosić do **Kolegium** tutejszej Izby, **w terminie 14 dni** od daty otrzymania wystąpienia pokontrolnego.